

هدایه جمعا

چهره فاطمه زهرا (س) و آیات

محسن رفیعی
امام جمعه زرین دشت

اشاره: حضرت زهرا (س) از کودکی تحت راهنمایی های پدرش، پیامبر اکرم (ص) با معارف عالی الهی آشنا شد. ایشان از جمله خواص درگاه خداوند بود که از سرچشمه علوم الهی بهره ی فراوانی داشت. حضرت زهرا (س) دختر رسالت، همسر ولایت و مادر امامت می باشد و او حلقه ی اتصال نبوت و امامت است. فاطمه ی زهرا (س) در سراسر زندگی خود، سخاوت، ایثار، گذشت، صبر، قناعت، عبادت پروردگار و کمک به زیردستان را به زیباترین شکل ممکن جلوه گر ساخت و انسان های بزرگ و تاریخ سازی همچون امام حسن (ع) و امام حسین (ع) در دامان او پرورش یافتند سوم جمادی الثانی به روایتی سالروز شهادت حضرت صدیقه ی طاهره، فاطمه ی زهرا (س) می باشد. آن بانو، پس از پدر بزرگوار خویش، اولین شخص از خاندان بنی هاشم است که به آن حضرت ملحق شده است. حضرت زهرا (س) در هنگام شهادت هجده سال سن و چهار فرزند به نام های امام حسن (ع)، امام حسین (ع) و حضرت زینب (س) و ام کلثوم (س) داشت مقاله پیش رو به همین مناسبت تهیه شده است.

در حدیث معروف و متواتر ثقلین که شیعه و اهل بیت را نقل کرده اند رسول اکرم (ص) قرآن و عترت را با هم گرانها معرفی نمودند که تا روز قیامت همراه هم خواهند بود. مردم از آنها پیروی نمایند، ولی سخن آنها را نمانندند. اگرچه در حدیث قطعی ثقلین، عترت به عنوان ثقل یاد شده ایکن در نشئه وحدت، مرکز حقیقت است. این معصوم از حقیقت قرآن جدا نیست و به قرآن نمی توان اثبات کرد که قرآن یعنی کلام خداوند است. نام الهی که او هم کلمه علیای خداست برتری در قرآن و عترت عصاره نبوت و تداوم بخشنده است. هستند که هدایت بشر را با قیامت تضمین می کنند. عترت طاهرین گرچه به لحاظ مقام های معنوی نشئه باطن از نظر بزرگان دین، مانند صاحب جواهر، القضا، از قرآن کمتر نیستند و سخن بلند حضرت (س) که فرمود: «ما لله ایه هی اکبر منی» نیز گواه این مدعی است، اما از نظر ظاهر و در مدار تعلیم و تفهیم معارف دین، ثقل ثقل اکبر و آن بزرگواران ثقل اصغرند.^۱

با توجه به مطالب فوق، سراغ قرآن می رویم تا یکی از چهره های درخشان عترت، یعنی فاطمه زهرا (س) در قرآن بیابیم و از این رهگذر، منزلت والای آن حضرت را دریابیم. هر چند آنان خود مفسر واقعی قرآنند و قرآن تفسیر شده اما آیات بسیار زیادی در شأن حضرات معصومین (ع) در قرآن شده که بعضی ویژه فاطمه (س) و بعضی مشترک با شوهر و فرزندانش می باشند، اما زهرا (س) در خصوص خاص خود را دارند.

فاطمه زهرا (س) از نگاه آیات

«أَنَا أَعْطِيَنَّكَ الْكَوْثَرَ»

این سوره به طور کامل در شأن حضرت زهرا (س) شأن نزول، این بود که فرزندان پیامبر رحلت نمودند از فوت عبدالله فرزند رسول خدا و خدیجه کبری (س) از سران شرک و کفر به نام عاص ابن وائل پیامبر از مسجد خارج شد، مقداری با حضرت مذاکره کرد و وارد مسجد شد، گروهی از بت پرستان به وی گه کسی صحبت می کردی؟ گفت: «ذالک الا بتر» فرد بی پسر را بتر می نامند و این حرکت زشت

با نگاهی خاص به آنان نگریست و از طرفی ولایت بر او عرضه شد و او انکار نمود، لذا خداوند او را از بهشت اخراج کرد و آدم برای بخشش خود به پنج تن آل عبا یعنی پیامبر، علی، فاطمه، حسن و حسین (ع) متوسل شد تا خدا او را بخشید.^(۱)

اللَّهُ نُورُ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ مِثْلُ نُورِهِ
كَمِشْكَاتٍ فِيهَا مِصْبَاحٌ^(۲)

درباره این آیه امام صادق (ع) فرمود:

«منظور از مشکوه در این آیه، فاطمه است و مصباح، امام حسن و امام حسین (ع) هستند و بعد فرمود حضرت زهرا ستاره درخشان بین زنهای دنیاست.»^(۳)

«إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَ
الْإِحْسَانِ وَ إِيْقَاءِ ذِي
الْقُرْبَى»^(۴)

امام محمد باقر (ع) فرمود:

«منظور از این آیه، پنج تن آل عبا هستند با این بیان که منظور از عدل، رسول خدا، احسان، حضرت علی (ع)، ذی القربی فاطمه و فرزندان او هستند.»^(۵)

«وَ آتِ ذَا الْقُرْبَى حَقَّهُ»^(۶)

وقتی آیه نازل شد رسول خدا دخترش فاطمه را صدا زد و فدک، که از اموال شخصی پیامبر بود به او بخشید و فرمود:

«فدک، مال سمار فرزندان بعد از تو من باشد. اما ای دریغ که با عدک و صاحب اصلی آن چها که نکردند.»^(۷)

«إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ

ناراحتی رسول خدا گردید و خدا به خاطر روشنی قلب رسولش، این سوره را نازل و خیر خوشی به او داد و با نزول این سوره شریفه، نگرانی آن حضرت رفع گردید. اما در این که معنی کوثر چیست؟ ده ها معنی برای آن ذکر نموده اند. از باب نمونه: نهری در بهشت، حوض کوثر، حوض رسول خدا در بهشت یا در محشر، نبوت و قرآن، کثرت یاران و پیروان حضرت، نسل و ذریه حضرت، شفاعت، نسل زیاد و با برکت، سادات بزرگوار، در هر صورت، مراد، خیر کثیر است که برکت زیاد دارد.^(۸)

فَقُلْ تَعَالَوْا نَدْعُ أَبْنَاءَنَا وَ
ابْنَاءَكُمْ وَ نِسَاءَنَا وَ نِسَاءَكُمْ وَ
أَنْفُسَنَا وَ أَنْفُسَكُمْ ثُمَّ نَبْتَهِلْ
فَنَجْعَلْ لَعْنَتَ اللَّهِ عَلَى
الْكَاذِبِينَ»^(۹)

شان نزول آیه این بود که وقتی مسیحیان طائفه نجران به همراه یک گروه علمی به مدینه آمدند تا با رسول خدا (ص) گفت و گو و مذاکره کنند، از رسول خدا درباره حضرت عیسی (ع) سوال کردند، ایشان فرمود: او بنده خداست و در عین حال یکی از رسولان الهی است. آنان ناراحت شدند و تصمیم گرفتند روزی را به عنوان مباحله و لعن و

نفرین بر همدیگر معین کنند تا در پرتو آن حق معین گردد. وقتی روز موعود فرارسید، یکی از بزرگان آنان گفت اگر رسول خدا (ص) با سر و صدا و جمعیت آمد با او مباحله کنید و اگر چند نفر خاص به همراه داشت، بترسید زیرا معلوم می شود که آنها با حق اند. در این آیه - حضرت زهرا (س) با اینکه یک زن باشد، نبود به عنوان زنها مطرح گردیده زیرا از سیده نساء العالمین است.

«فَتَلَقَى آدَمَ مِنْ رَبِّهِ كَلِمَاتٍ»^(۱۰)

وقتی خداوند آدم را آفرید و او را وارد بهشت گردانید تمثال مبارک خمسه طیبه در مقابل آدم ظاهر شدند، آدم (ع)

الْبَيْتِ وَيَطَهِّرَكُمْ تَطْهِيراً»^(۱۵)

بنابر روایات متعدد شیعه و سنی، این آیه درباره اهل بیت پیامبر نازل شده و به همین جهت پس از نزول این آیه رسول خدا در شش ماه متوالی، هنگامی که به مسجد برای نماز جماعت صبح، تشریف می بردند بر سر، خانه فاطمه می آمدند و با صدای بلند می فرمودند:

«السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا أَهْلَ الْبَيْتِ الصَّالِحِينَ الصَّالِحِينَ»

انما یرید الله لیذهب»^(۱۶)

«رَبَّنَا هَبْ لَنَا مِنْ أَزْوَاجِنَا وَذُرِّيَّاتِنَا أَهْرَةً آدَمِيَّةً

وَاجْعَلْنَا لِلْمُتَّقِينَ إِمَامًا»^(۱۷)

رسول خدا(ص) از جبرئیل(ع) درباره این آیه سؤال کرد؟ گفت:

«منظور از ازدواج، خدیجه کبری، منظور از ذریه

فاطمه و از قره عین، حسن و حسین و از متقین

علی(ع) می باشند.»^(۱۸)

«قُلْ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِلَّا الْمَوَدَّةَ فِي

الْقُرْبَى»^(۱۹)

وقتی این آیه نازل شد ابن عباس از محضر مبارک رسول خدا سؤال کرد یا رسول الله: مَنْ قَرَابَتِكَ الَّذِينَ افْتَرَضَ اللَّهُ عَلَيْنَا مَوَدَّتَهُمْ؟ قال(ص):

«علی و فاطمه و ولدها ثلاث مراتب: سه مرتبه

فرمود منظور از خویشان من که محبت آنها واجب

شده، علی و فاطمه و فرزندان من می باشد.»^(۲۰)

«مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ يَلْتَقِيَانِ بَيْنَهُمَا بَرْزَخٌ لَا

يَبْغِيَانِ»

امام صادق(ع) فرمود: «منظور از آیه فوق، علی و

فاطمه اند که دو دریای عمیق و بی کران هستند

که به همدیگر ظلم نمی کنند و منظور از بخرج

امام حسن و امام حسین(ع) هستند.»^(۲۱)

«كَلَّا إِنَّ كِتَابَ الْأَبْرَارِ لَفِي عَلَيْنِ وَمَا أَدْرَاكَ

مَا عَلَيْنُ... عَيْنًا يَشْرَبُ بِهَا الْمُقَرَّبُونَ»^(۲۲)

وقتی درباره آیه فوق از امام صادق(ع) سؤال کردند؟ ابرار کیانند؟ فرمود:

«رسول خدا، سلیم، فاطمه، حسن و حسین(ع)

می باشند.»^(۲۳)

«وَيُؤْتِرُونَ عَلَيَّ أَنْفُسِهِمْ وَ لَوْ كَانَ بِهِمْ

خِصَاصَةٌ»^(۲۴)

ابن عباس فرمود: «این آیه در شأن حضرت علی،

فاطمه، حسن و حسین(ع) نازل گردیده است.»^(۲۵)

«أَلَمْ تَرَ كَيْفَ ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا كَلِمَةً طَيِّبَةً

كَشَجَرَةٍ طَيِّبَةٍ أَصْلُهَا ثَابِتٌ وَ فَرْعُهَا فِي

السَّمَاءِ»^(۲۶)

پیامبر خدا فرمود: «این آیه درباره من و اهل بیت

من نازل شده است، من اصل درختم، فاطمه

شاخ های آن، علی آب حیات و حسن و حسین

میوه های آن و مچبان از اتم برگ های این

درخت. بعد فرمود: بحق آن کسی که جان من

در اختیار اوست، تمام اینها در بهشت عدن جای

دارند.»^(۲۷)

«إِنَّ الَّذِينَ يُؤْذُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ لَعَنَهُمُ اللَّهُ فِي

الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ وَ أَعَدَّ لَهُمْ عَذَابًا مُهِينًا»

کسانی که خدا و رسولش را اذیت نمایند لعنت

خدا در دنیا و آخرت بر آنها باد و عذاب

خوارکننده ای خدا بر آنان در نظر گرفته است.»^(۲۸)

پیامبر اکرم فرمود: «کسی که دخترم فاطمه را در

زمان حیات من اذیت کند مثل آزار بعد از من

است و هر کس بعد از فوت من دخترم را اذیت

کند مثل این است که در زندگانی ام چنین

کند.»^(۲۹)

فاطمه زهرا(س) از دیدگاه روایات

اگر کسی خواست در شأن حضرت زهرا(س) قلم خود را به گردش در آورد از بس فضائل و مکارم حضرت زیاد است که آب اقیانوسی کبیر می خواهد تا بلکه بتوان مقداری از آن را نوشت.

آب دریا را اگر نتوان کشید
پس به قدر تشنگی باید چشید

حضرت فاطمه که سیده زنان عالم در دنیا و آخرت است و اگر علی(ع) نبود، کفولایقی برای فاطمه زهرا(س) نبود. در مادری بی نظیر، در آئین همسر داری و خانه داری در تاریخ نمونه ندارد. او کوثر پرفروغ قرآن است و چشم همه گنه کاران امت پدرش در قیامت به شفاعت او است. او محدثه است چرا که جبرئیل امین(ع) بعد از رحلت خاتم الانبیاء(ص) تا شهادت زهرا(س) مرضیه از طرف خداوند مأمور بود عرض تسلیت، و تعزیت نماید.

امام خمینی(ره) در این مورد می فرماید: «من این شرافت و فضیلت را از همه فضائلی که برای حضرت زهرا ذکر کرده اند بالاتر از همه می دانم و این از فضائلی است که از مختصات حضرت صدیقه سلام الله علیها است.»^{۳۲}

حضرت امام خمینی(س) در شرح حدیث ثقلین در وصیت نامه شان یکی از افتخارات شیعه را این دانسته: «ما مفتخریم که صحیفه فاطمیه که کتاب الهام شده از جانب خداوند تعالی به زهرا(س) مرضیه است، از ما است.» از طرفی سیره عملی اهل بیت و ادای احترام خاص آنان به مادر بزرگوارشان حضرت فاطمه(س) بر این مطلب صحه می گذارد که هیچ کس جز خداوند و اولیا الهی، شأن و منزلت آن حضرت را نمی داند و به همین جهت است که حضرت ولی عصر(عج) فرمودند: «من مادرم فاطمه را آه و آگوی خرد می دانم.» در یک جمله کوتاه باید گفت:

کتاب فضل ترا آب بحر نافی نیست
که ترکنی سرانگشت و صفحه شماری

علت نامگذاری به زهرا

امام صادق(ع) فرمود: «زیرا وقتی مادرم در محراب عبات می ایستاد، نور او آسمانها را روشن می نمود و اهالی آسمان از آن بهره می بردند همانظوری که ستاره ها برای اهل زمین نورافشانی می کنند.»^{۳۳}

پاره تن رسول الله

پیامبر اکرم(ص) بارها فرمودند:

«فاطمه بضعه منی فمن اذاها فقد اذانی و من اذانی فقد اذ الله
دخترم فاطمه پاره تن من است هر کسی او را اذیت کند مرا اذیت کرده است و هر کس مرا اذیت کند خدا را آزار رسانده است.»^{۳۴}

ارادت و علاقه رسول خدا به فاطمه(س)

امام محمد باقر(ع) می فرماید: «سیره عملی و کار همیشگی پیامبر اکرم(ص) این بود که به خواب نمی رفت مگر این که سینه و صورت فاطمه را می بوسید و برایش دعای خیر می کرد.»^{۳۵}

فضیلت صلوات بر فاطمه(س)

«قال نبی(ص) یا فاطمه من صلی علیک
غفر الله له الحقه بی حیت کنت فی الجنه
فاطمه جان هر کسی بر شما صلوات بفرستد،
خداوند گناهان او را می آمرزد و روز قیامت در هر
موقعی باشم، من به شما ملحق می شوم.»^{۳۶}

نیکی به فاطمه

از امام صادق(ع) سؤال شد حی علی خیر العمل
یعنی چه؟ فرمود: «بهترین عمل ولایت اهل بیت
و نیکی و احسان به فاطمه و فرزندان اوست.»^{۳۷}

شدت علاقه پیامبر به دخترش

امام محمد باقر (ع) فرمودند: «کار مدام پیامبر (ص) این بود که از بس علاقه به فاطمه داشت، در سفرها، با آنترین فردی که ملاقات می کرد، فاطمه بود و در بازگشت، با اولین شخصی که ملاقات می کرد، حضرت زهرا (س) بود.»^{۳۶}

مادرم زهرا را دیدم که مرتب تا صبح در حال رکوع و سجده و نماز است و شنیدم که مرتب برای مومنین دعا می کرد و اصلاً برای خودش دعا نکرد، گفتم مادر جان همانطوری که برای مردم دعا می کنی برای خودت دعا نمی کنی فرمود: یا بنی الحارثم اللذان، اول همسایه بعد خود من.^{۳۷}

احترام ملائکه به فاطمه

ابن عباس و جابر نقل می کنند: «شب عروسی حضرت فاطمه (س) وقتی فاطمه را به خانه علی (ع) می بردند پیامبر از جلوی فاطمه، جبرئیل از سمت راست، میکائیل از سمت چپ و ۷۰ هزار ملائکه پشت سر حضرت زهرا تقدیس و تسبیح گویان بودند تا صبح.»^{۳۸}

خوشحالی قلب پیامبر (ص)

امام حسین (ع) فرمود: «رسول خدا در شأن دخترش این بیان را داشت: فاطمه بابت خوشحالی قلب من است، فرزندان فاطمه میوه دل من هستند، شوهرش نور دیده ام، ائمه از فرزندان او امنای خدایم می باشند.»^{۳۹}

فاطمه در قیامت

پیامبر اکرم (ص) فرمود: «وقتی روز قیامت شود، منادی الهی از درون عرش صدامی کند، ای اهل محشر چشم های خود را ببندید، زیرا فاطمه دختر محمد (ص) می خواهد عبور کند.»^{۴۰}

برکت نام فاطمه

امام کاظم (ع) فرمودند: «هر خانه ای که اسم محمد، احمد، علی، حسن، حسین و فاطمه در او باشد، فقر در آن خانه وارد نمی شود.»

برترین زنان

رسول خدا (ص) فرمود: «همانا دخترم فاطمه برترین زنان جهان و اهل زمین است از لحاظ خلقت، شرافت و کرامت.»^{۴۱}

فاطمه و محبتش

امام هادی (ع) فرمودند: «علت این که فاطمه را فاطمه می گویند این است که خداوند و محبتش را از آتش دوزخ دور نگاه داشته است.»

ودبعه الهی

وقتی هنگام رحلت خاتم الانبیاء (ص) رسید پیامبر خدا دست فاطمه را گرفت و در دست علی (ع) گذاشت و فرمود: «این امانت خدا و رسول اوست نزد تو.»^{۴۲}

علی و چهره زهرا (س)

امام علی (ع) فرمود: «وقتی به خانه می آمدم و به چهره زهرا نگاه می کردم غم از دلم زایل می شد، ولی روزی هم به صورت زهرا نگاه کرد ولی غم و حزن عالم بر قلب حضرت وارد شد، زیرا دید صورتش بر اثر ضربت سیلی کیود گردیده و چشم حضرت قرمز شده است.»^{۴۳}

دعا برای همسایه

امام حسن مجتبی (ع) فرمود: «شب جمعه ای

وصیت فاطمه به علی (ع)

فرمود وقتی من مردم با دست های خودت مرا غسل بده، کفن نما، غسل بده و شبانه دفن کن

۲۰۴۴

به مناسبت هفتم خردادماه
روز قوه قضایه

«فَأَحْكُم بَيْنَهُم بِالْقِسْطِ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ»
میان آنها عادلانه داوری کن که خداوند دادگران
را دوست می دارد.^(۱)

پیامبر (ص): «إِنَّ اللَّهَ مَعَ الْقَاضِي مَالَمْ يَحْفِ عَمْدًا»
خداوند با قاضی است تا آن گاه که، به عمد، ستم
نکند.^(۲)

امام علی (ع): «مَنْ ابْتَلَى بِالْقَضَاءِ فَلْيُؤَاسِ
بَيْنَهُمْ فِي الْأَشَارَةِ وَفِي النَّظَرِ وَفِي الْمَجْلِسِ»
آن که بر مستند قضاوت می نشیند، باید میان مردم در
اشاره و نگاه و نشستن برابری را مراعات کند.^(۳)

امام علی (ع): «أَفْضَلُ الْخَلْقِ أَقْضَاهُمْ بِالْحَقِّ»
برترین مردم، داوورترین آنها به حق است.^(۴)

امام علی (ع): «لَا يَقِيمُ أَمْرَ اللَّهِ سُبْحَانَهُ إِلَّا مَنْ
لَا يُصَانِعُ وَلَا يُضَارِعُ وَلَا يَتَّبِعُ الْمَطَامِعَ»
فرمان خدای سبحان را بر پا ندارد جز آن کس
که در حق مدارا نکند و خود را خوار نسازد و در
بی طمع نزود.^(۵)

امام صادق (ع): «الْقَضَاءُ أَرْبَعَةٌ: ثَلَاثَةٌ فِي
النَّارِ وَوَاحِدٌ فِي الْجَنَّةِ: رَجُلٌ قَضَى بِجَوْرِ
هُوَ يَعْلَمُ فَهُوَ فِي النَّارِ، وَرَجُلٌ قَضَى بِجَوْرِ
وَهُوَ لَا يَعْلَمُ فَهُوَ فِي النَّارِ، وَرَجُلٌ قَضَى
بِالْحَقِّ وَهُوَ لَا يَعْلَمُ فَهُوَ فِي النَّارِ وَرَجُلٌ
قَضَى بِالْحَقِّ وَهُوَ يَعْلَمُ فَهُوَ فِي الْجَنَّةِ»
قاندیان چهار نروهند: سه گروه دوزخی اندز
یک گروه بهشتی: مردی که، دانسته، حکم ناحق
می دهد، دوزخی است. مردی که ندانسته حکم
ناحقی دهد نیز دوزخی است. مردی که ندانسته
حکم حق دهد نیز دوزخی است، و مردی که
دانسته حکم به حق دهد، بهشتی است.^(۶)

۱- غرر الحکم و درررکنم، ج ۲۲۳.
۲- نهج البلاغه، حکمت ۱۱۰.
۳- نهج البلاغه، نامه ۵۳.
۴- الکافی، ج ۷، ص ۲۰۷.

بی نوشت:
۱- مازده، آیه ۲۲.
۲- میزان الحکمه، ج ۱۶۸۳۳.
۳- الکافی، ج ۷، ص ۲۱۳.

و در تشیع جنازه من فلانی و فلانی حاضر نشوند
تا هنگام دیدار در قیامت با تو خداحافظی
می کنم.^(۷)

فاطمه و شفاعت

«قالت: اذا حشرت يوم القيامة شفع عصاه
امه النبي (ص).»
وقتی روز قیامت برانگیخته شوم از گناه کاران
امت پدرم شفاعت می کنم.^(۸)

اثر محبت فاطمه (س)

قال النبي (ص): «يا سلمان من احب فاطمه
بنتي فهو في الجنة و من ابعضها فهو في
النار»
ای سلمان هر کس دخترم فاطمه را دوست
داشته باشد او در بهشت است و هر کس دشمن
او باشد جایگاهش در جهنم است.^(۹)

بی نوشت:

- ۱- تفسیر سوره بروج، ارض ۱۳۳
- ۲- همان، ص ۱۶۹
- ۳- همان، ص ۷۹
- ۴- کوفی
- ۵- قهوس قرآن
- ۶- آل عمران، آیه ۶۱
- ۷- بقره، آیه ۳۸
- ۸- مستند، ص ۳۳۸
- ۹- نور، آیه ۳۵
- ۱۰- مستند، ص ۱۱۰
- ۱۱- بحار، ج ۹۰
- ۱۲- مستند، ص ۲۱۹
- ۱۳- نور، ص ۳۸
- ۱۴- مستند، ص ۱۲۳
- ۱۵- حواله آیه ۳۳
- ۱۶- مستند، ص ۲۵۲، ۲۷۷
- ۱۷- نور، آیه ۷۲
- ۱۸- مستند، ص ۲۱۹
- ۱۹- تفسیر، آیه ۲۳
- ۲۰- مستند، ص ۲۵۵، ۲۵۷
- ۲۱- مستند، ص ۱۶۶ و ۲۷۱
- ۲۲- مطلقین، آیات ۱۱ و ۲۳
- ۲۳- مستند، ص ۱۲۳
- ۲۴- حشر، آیه ۸
- ۲۵- مستند، ص ۲۷۸
- ۲۶- البراهین، آیه ۲۲
- ۲۷- نهج، ص ۳۰
- ۲۸- احزاب، آیه ۲۶
- ۲۹- مستند، ص ۳۳۲
- ۳۰- صحیفه امام، ج ۲۰، ص ۶۰۶
- ۳۱- همان، ص ۱۷۹
- ۳۲- آثار الصادقین، ج ۱، ص ۲۹۵
- ۳۳- البروج، ارض ۱۳۳
- ۳۴- شهادت فاطمه و بیعت آل فرماز
- ۳۵- البروج، ارض ۱۶۹
- ۳۶- البروج، ارض ۲۰۵
- ۳۷- بخاری، ج ۴۳، ص ۱۱۵
- ۳۸- بروج، ارض ۲۲۳
- ۳۹- نهج، ص ۱۰
- ۴۰- نهج، ص ۲۶
- ۴۱- همان، ص ۱۰
- ۴۲- همان، ص ۱۱
- ۴۳- همان، ص ۱۱۶
- ۴۴- همان، ص ۱۷۰
- ۴۵- احقاق الحق، ج ۱۹، ص ۱۱۹

۲۰۲۵